

neskers Hjerner og bryde Bane for nye berettigede Principper, saa er det en meget mislig Fremgangsmaade, man har brugt. Man benægter, at han er det, men han er det alligevel, og om han end selv spotter over de Aandslivets Helte — han er det dog paa en Maade.

Man er jo blevet klog paa ogsaa her i København, at der er Nødstilstand nede i den nye Landsdele, og at det er denne økonomiske Nød, som Bevægelsen hænger sammen med. Saa er man her saa overlegen at erklære: Ja, saa ved vi jo altsaa Besked. Men man ved ikke fuld Besked. Selvfølgelig er det de økonomiske Tilstande, som allermest har sat Fart i denne Bevægelse, men det er ikke det hele. Ja, saa er det ogsaa meget uheldigt, at man netop anklager en Mand i det Øjeblik, hvor han selv anklager, hvor han ogsaa anklager den højterede Statsminister for at have haanet Slesvigs Bønder i deres Nød. Det kan være, at der ikke hersker Overensstemmelse om, hvad Statsministeren har sagt i Bov, men derom er der fuldkommen Overensstemmelse, at det har vakt den allerdybeste Forbitrelse og Forargelse hele Landet over. Der er kun een Fremgangsmaade, som kan være fornuftig og rigtig overfor en saadan Bevægelse, og det er paa den ene Side, at man afhjælper den Nød, som man jo nok kan se er til Stede i de nye Landsdele, afhjælper den kraftigt. Det andet er, at man følger det Løsen, som Cornelius Petersen med stor Kraft, men ogsaa med stor Ensidighed fremsætter: Selvstyreløsenet. Ja, Selvstyreløsenet som et Middel, de alt for centraliserede europæiske Stater trænger til for at komme til taalelige Tilstande, som det Middel, der er egnet til at simplificere Forvaltningen og dæmme op for den Korruptionsfare, der er forbundet med ethvert parlamentarisk System. At man sparer paa en Maade, der forslaaer noget, og at man organiserer Folkets Kræfter, ikke blot paa det økonomiske Omraade, men ogsaa paa andre Omraader — det ligger *alt* i dette Princip. Danmark burde for længst have været opmærksom paa det sunde i denne Tanke, der er den sunde Reaktion mod den alt for stærke Centralisering. Rigtignok er dette Princip foreløbig overskygget af en Udvikling, der øjensynligt bærer hen mod endnu stærkere Sammenslutninger, endnu stærkere Centralisation, baade paa det magtpolitiske, det sociale og det økonomiske Omraade. Vi har jo været Vidne til, at Sovjetstaten blev dannet som et Tyranni, man ikke vil kende Magen til i Historien; vi har set, at Mussolini blev Diktator i Italien, Primo de

Rivera i Spanien, Pangalos i Grækenland, Kemal Pascha i Tyrkiet og Pilsudski i Polen, for blot at nævne nogle af de bekendteste. Men man har ogsaa lagt Mærke til, at Sovjetstaten alligevel fandt det klogt at give Selvforvaltning især paa det nationale og det kulturelle Omraade i en Grad som ikke noget andet Sted i Europa, hvor jo Mussolini har prøvet noget lignende paa det økonomiske Omraade. Rigtignok blev det gjort med Magtanvendelse; det kom ikke nede fra, det kom oven fra, men det var alligevel et Forsøg paa at forene Centralstyretanken med Selvstyretanken, og det er den Vej, vi skal gaa. I Tyskland er det ikke saa tydeligt, at dette Selvstyreprincip behersker eller begynder at beherske Menneskene, men hvem der kender nærmere til Tysklands Forhold, ved ogsaa godt, at netop de klogeste politiske Hoveder i Tyskland beskæftiger sig paa den mest energiske Maade med denne Tanke; nærmest for at ordne de økonomiske Forhold har man gjort Forsøg i den Retning. Naar det uddrager sig den offentlige Opmærksomhed, ligger det for en stor Del deri, at det ogsaa der ikke saa meget er de parlamentariske Kredse, der interesserer sig for sligt, men de Kredse, som maaske en Gang vil overtage Arven efter Parlamentarismen. Ogsaa i Frankrig, det mest centralt regerede Land i Europa, kan man konstatere den samme Bevægelse, ikke blot i Elsass-Lothringen, men hele Landet over vaagner Interessen for denne Tanke, Selvforvaltningen. Det er klart, at en Stat, naar der skal være Stater til, ikke kan undvære et stærkt Centralstyre, men hvad en Stat trænger til, er en afgørende Aflastning ved Selvstyre, men man forstaar ikke disse Ting til Bunds, naar man ikke er klar over, at vi maa overvinde en Tid, der har bygget Staterne umiddelbart paa de mange enkelte som naturlige Forvaltningsenheder i Stedet for paa Sammenslutninger om økonomiske Interesser, Sammenslutninger med et folkeligt Særpræg. Man skulde benytte denne sunde Tendens for at mobilisere Folkets Kræfter og sammenfatte dem til hele Landets Vel.

Hvad nu de nye Landsdele angaar, kan en uhildet Iagttager ganske tydeligt mærke, at Stemningen i Befolkningen altid bærer stærkere derhen, at man ønsker at forvaltes, dømmes, undervises af Landets egne Børn. Jeg har her ofte hørt de sønderjydske Repræsentanter erklære, at de vilde være en Enhed med det hele Land, men jeg mener, det er rigtigere at sige, at Befolkningens Ønsker